23

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1447/2026

Tanıtım Şeması

Ayet

"Küçümseyerek insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Zira Allah, kendini beğenmiş övünüp duran kimseleri asla sevmez."

(Lokman suresi, 18. ayet.)

Hadis

"Bir gün Resulullah, 'Müflis kimdir, biliyor musunuz?' diye sordu. Ashabı, 'Bize göre müflis, parası ve malı olmayan kimsedir.' dediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber, 'Şüphesiz ki ümmetimin müflisi, kıyamet günü namaz, oruç ve zekâtla gelir. Aynı zamanda şuna sövmüş, buna iftira etmiş, şunun malını yemiş, bunun kanını dökmüş ve şunu dövmüş bir hâlde gelir. Bunun üzerine iyiliklerinin sevabı şuna buna verilir. Üzerindeki kul hakları bitmeden sevapları biterse hak sahiplerinin günahları kendisine yüklenir. Sonra da o, cehenneme atılır.' buyurdu."

(Müslim, Birr, 59.)

Ramazan Sözlüğü

Mahya:
Birden çok minaresi bulunan camilerde özellikle ramazan aylarında minareler arasına yazılan dinî içerikli ışıklı yazılara denir.

Mukabele
23. Cüz

Dua

"... Ey Rabb'imiz! Biz inandık, bizi bağışla, bize merhamet et, sen merhamet edenlerin en hayırlısısın."

(Mümtehine suresi, 109. ayet.)

Mani

Yemekleri yiyelim
Duasını edelim
Haydi, hiç gecikmeden
Teravihe gidelim.

Şehirler ve Mekânlar

Semerkant Registanı

Dünyanın en eski şehirleri arasında sayılan Semerkant'ta "U" biçiminde üç eşsiz mimari abidenin yer aldığı Registan (Meydan), Orta Asya Türk mimarisinin ender örneklerindendir. Kuruluşundan asırlar sonra bile görkemini koruyan meydanda Uluğ Bey, Şirdar ve Tillakâri medreseleri yer almaktadır. Semerkant'ın 15. yüzyıldan sonra baş meydanı olan Registan, çeşitli dönemlerde hükümdar fermanlarının okunduğu, bayram kutlamalarının yapıldığı bir yerdi. Bu külliyedeki medreseler, dönemlerinin en etkili ilim merkezleriydi. Registan, 2001 yılında, Semerkant'taki diğer tarihî eserlerle beraber Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından Dünya Mirası Listesi'ne dâhil edildi.

Esma-i Hüsna

El-Adl

"Mutlak ve sarsılmaz adalet sahibi, her işi yerli yerinde yapan."

Yaparsa O bir işi,
Yerli yerinde yapar
Ki adalet sahibi
El-Adl ismiyle yapar

Mustafa YILMAZ

Sosyal Alanlar Adabı

- Herkesin kullanımına açık alanları kirletmemeye ve temiz bırakmaya dikkat etmeliyiz.
- Sosyal alanlarda yüksek sesle konuşup etrafımızı rahatsız etmemeliyiz.
- Kalabalık ortamlarda önümüzdeki kişilerden izin isteyerek geçiş sağlamalıyız.
- Yolda insanların geçişine engel olacak şekilde yürümemeliyiz.
- İnsanları rahatsız edecek tavırlardan sakınmalıyız.

Sahabe Hayatları

Hz. Cafer b. Ebi Talib

590 yılında Mekke'de doğdu. Hz. Ali'nin kardeşi olan Cafer b. Ebi Talib, Resulullah'a iman eden ilk sahabilerdendi. Gençlik yılları amcası Hz. Abbas'ın yanında geçti.

Mekke'de müşriklerin zulümleri artınca Habeşistan'a giden ikinci kafileye Hz. Peygamber tarafından başkan tayin edildi. Habeş Kralı'nın karşısında cesaret ve hünerle İslam inançlarını anlatıp hicret etme sebeplerini açıklayan Hz. Cafer, muhacir Müslümanların Habeşistan'da himayesini sağladı. Hudeybiye Antlaşması'ndan sonra Habeşistan'dan dönerek Medine'ye yerleşti.

İhtiyaç sahiplerine çokça yardım eden Hz. Cafer, çok cömert bir sahabiydi. Hz. Peygamber, ahlakının kendisine benzediğini söylediği Hz. Cafer'i takdir ederdi.

629 yılında Mute Savaşı'nda komuta görevini yürütecek üç sahabi arasında yer aldı. Hz. Cafer, bu muharebede iki kolunu da kaybederek şehit oldu. Hz. Peygamber, Hz. Cafer'in iki koluna karşılık Allah'ın (c.c.) cennette ona iki kanat verdiğini bildirmiştir. Bu sebeple kendisine "Cafer-i Tayyar" lakabı verilmiştir.

Bir Nasihat

Allah'ın (c.c.) hiçbir iyiliği karşılıksız bırakmayacağını bil. Kötülüğe iyilikle karşılık ver.

Günün Sorusu

Kefaret orucu kaç gün tutulur?

Kefaret orucu peş peşe 60 gün tutulur.

Bilmece

Ne ki kulluk etmektir
Onu görürcesine
Görmesen de imandır
Mevla'nın gördüğüne

İhsan

Sure

Cuma Suresi

Medine Dönemi'nde inmiştir ve 11 ayettir. Adını cuma namazının öneminden söz eden 9. ayetinden alır. Cuma suresinin ilk ayetleri nazil olduğunda, İslam davetini önlemek için sarf ettikleri tüm çabalar başarısızlıkla sonuçlanan Yahudiler, Medine'den ayrılmak zorunda kalmışlar ve Hayber Kalesi'nde toplanmışlardı. Ancak fazla karşı koymadan teslim olmuşlar ve bizzat kendi başvuruları üzerine Müslümanların himayesinde Hayber'de kalmayı kabul etmişlerdi. Böyle bir atmosferde Cuma suresiyle, Yahudilerin kendileri için övünç konusu yaptıkları üç iddia çürütülür. Bu iddialardan ilki, yalnız kendilerinin kutsal kitap sahibi oldukları ve başka bir toplumun içinden peygamber çıkamayacağı, ikincisi kendilerinin Allah'ın has ve imtiyazlı kulları olduklarıdır. Reddedilen üçüncü iddiaları ise Allah'ın kendileri için kutsal bir gün (cumartesi) belirlediği ve Müslümanların kutsal kitaplarında ise böyle bir belirleme bulunmadığıdır. Bu sureyle Yahudilerin cumartesi gününe karşılık, Müslümanlara cuma günü bağışlanır. Müslümanlara cuma vaktinde her türlü meşguliyeti bırakarak Allah'ın zikrine koşmaları emredilir.

Şiir

Bir Gök Verdin Ki...

Rabbim bir gök verdin bizlere
Rahatlanır kalbimiz her an yeniliğinden
O kadar sade, aydınlık, sonsuz
O kadar kendiliğinden ...
Rabbim bir gök verdin ki bizlere,
Anlamaz sadakatini düşünceler
Bunca yıl bizi memnun etti.
Daha da eder...

Fazıl Hüsnü Dağlarca

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan, "vermek" kadar "almayı" da öğreten bir eğitim mevsimidir. Vermek, insanın sahip olduğu zenginlikleri paylaşmaktır. Ramazan, bu anlayışın daha belirgin bir şekilde ortaya çıkmasını sağlıyor. İftar sofrası, sadakalar, zekât ve fitre, hep bu mali ibadetlerle alakalı kavramlardır. Şunu görüyoruz: Müslüman vermeye, dağıtmaya alışık...

Bilal Kemikli

(Ramazan Güzellemeleri, Sufi Kitap Yayınları, İstanbul, 2021, s. 60.)

İdrak

Annem de babam da öyle anlaşılıyor ki artık bundan böyle oruçlarını tutamayacaklardı. Bir ömür her yıl kesintisiz bir süreklilikle takip ettikleri ramazana bir türlü düzelemeyen sağlık sorunları nedeniyle veda edeceklerdi. Üzülüyorlar, hayıflanıyorlar, ağlaşıyorlar, çok yakınlarından birini gözlerinin önünde öylesine kaybetmiş gibi hüzünleniyorlardı. Dokunsanız da ağlıyorlardı dokunmasanız da... Oruç onların gizemli iç dünyalarında meğer her şeymiş, şimdi kendilerini parçalanmış ve buruk hissediyorlardı. Onlar için oruç hiçbir zaman "alt tarafı oruç" olmamıştı, oruç kefareti ödenip geçiştirilecek bir şey hiç mi hiç olmamıştı. Oruç ellerinden kayıp gidiyordu, uçup gidiyordu. Şimdi onları ne tutacaktı?

(...)

Onlara artık oruç tutmalarının dinen de ilmen de gerekmediğini ifade ettiğimde duyduğum, mezarıma kar yağsa unutmayacağım şu sözler babama aitti. "Ne yani?" demişti. "Oğlum! Bize şimdi yol mu göründü diyorsun?" Sahi eğer oruç tutamayacaksak ne diye yaşayacaktık? Bu duygu, kendisi için mazeret üstüne mazeret üreten, azimet yerine o ruhsat senin bu ruhsat benim dolanan pazarlıklı dindarların asla bilemeyeceği bir şeydi.

Şimdi oruca güya veda etmiş ebeveynimin bana hâlâ oruç tutuyormuş gibi görünen yüzlerine bakıyor, bu sırrı anlamaya çalışıyorum.

Necdet Subaşı

(Zamanın Behrinde Ramazan Hikâyeleri, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2015, s. 54)

Dünyada Ramazan

Nijerya

Nijerya Müslümanları arasında "Tisha" adı verilen bir gelenek vardır. Ramazanın onuncu gününde, iftardan sonra erkek çocuklar şarkı söyleyerek ve komik gösteriler yaparak insanları eğlendirirler. İbadetlerin kabul edilmesi duasıyla onlardan hediyeler alırlar.